

ZDRAVIE JE BOŽÍ DAR liečenie a starostlivosť o zdravie v ranom novoveku

B a n s k á B y s t r i c a, 23. júla 2020 - Starostlivosť o zdravie je aktuálne jednou z najväčších spoločenských priorít. Inak tomu nebolo ani v období raného novoveku, kedy však ľudia bežne umierali aj na, v dnešnom ponímaní, celkom obyčajné choroby. Jedným z dôvodov bol až extrémne nízky počet lekárov a tiež vtedajšie vedomosti, ktoré boli v boji proti chorobám vo väčšine prípadov nedostatočné. Aj preto sa začalo tradovať, že *Zdravie je Boží dar*. Prednášku s rovnomeným názvom prinesie Stredoslovenské múzeum svojim návštevníkom už 29. júla 2020.

Uplynulé mesiace nás utvrdili v tom, že zdravie je mimoriadne vzácne, no zároveň aj veľmi prchavé. Chrániť ho pred nástrahami dnešného sveta nie je vôbec jednoduché. O čo náročnejšia však musela byť táto úloha v časoch raného novoveku, ktorý takmer vôbec nepoznal študovaných lekárov? *„Zdravie je téma, ktorá v nás v týchto dňoch rezonuje viac než inokedy predtým. Pre návštevníkov Stredoslovenského múzea sme preto pripravili vybranú besedu z pravidelného s názvom Stretnutia s minulosťou pod zelenou klenbou o liečiteľstve, vďaka ktorej sa budú môcť oboznámiť so starostlivosťou o zdravie v minulosti. Prednášku s názvom Zdravie je Boží dar zameranú na starostlivosť o zdravie práve z obdobia raného novoveku, priblíži návštevníkom historička PhDr. Tünde Lengyelovej, CSc.,“* uvádza Mgr. Matúš Molitoris, zástupca riaditeľa Stredoslovenského múzea.

Pre obdobie raného novoveku bolo typické, že človek sa kvôli chorobám často nedožil ani svojej dospelosti. Ako 40 ročný mal nezriedka prekonaných už niekoľko epidémií či mnoho iných chorôb, z ktorých sa snažil vyliečiť, ako vedel. Rolu lekárov, ktorých služby boli pre väčšinu obyvateľstva nedostupné, nahrádzali liečitelia a bylinkárky, ktorí pri liečení využívali tradované, či praxou získané vedomosti okorenené veľmi často aj dávkou čarov a mystiky. Stávalo sa, že liečebné praktiky vtedajších lekárov boli rovnako (ne)účinné, ako tie, ktoré poskytovali laickí dedinskí liečitelia. Aj preto raný novovek vstúpil do histórie ako obdobie, kedy sa mimoriadne darilo rôznym šarlatánom, podvodníkom či “zázračným doktorom”. *„Od 16. storočia sa začali množiť rukou písané receptáre, ktoré nám dovoľujú nahliadnuť do konkrétnych liečiteľských metód a odzrkadľujú dobovú úroveň poznatkov o anatómii človeka, diagnostike, o znalosti liečivej sily rastlín, živočíšnych produktov, minerálov či vôd, ale ponúkajú aj množstvo bizarných a často aj život ohrozujúcich liečiv a liečebných metód,“* hovorí PhDr. Tünde Lengyelová, CSc., samostatná vedecká pracovníčka SAV.

Starostlivosť o zdravie patrila v období raného novoveku tradične najmä k úlohám žien, vďaka čomu sa aj viaceré šľachtické vypracovali na uznávané „lekárky“. V mestskom prostredí sa okrem zriedkavých profesionálnych doktorov venovali liečeniu aj lekárnici, chirurgovia, kúpeľníci a holiči, na vidieku to boli často pastieri a pôrodné babice. *„Liečenie však neraz balansovalo na hrane s čarodejnictvom, kvôli čomu bolo, najmä pri neúspešných pokusoch, relatívne ľahké dostať sa pred súdny tribunál s obvinením z bosoráctva,“* dodáva k liečiteľstvu raného novoveku Lengyelová.

Prednáška sa bude konať v stredu 29. júla v Thurzovom dome o 17:00 na Námestí SNP č. 4.